

Bilag A: Om data

Arbejdstilsynets register over anmeldte arbejdsulykker

Hvad er en arbejdsulykke?

Ved en arbejdsulykke forstås en pludselig hændelse i forbindelse med arbejdet, som fører til, at en person kommer fysisk eller psykisk til skade.

Anmeldelse af arbejdsulykker - regler

Arbejdsgiveren har ifølge reglerne i arbejdsmiljølovgivningen pligt til at anmelde arbejdsulykker og forgiftningstilfælde, der medfører arbejdsudygtighed i mindst én dag ud over tilskadekomstdagen til Arbejdstilsynet. Med arbejdsudygtighed menes fravær fra det sædvanlige arbejde. Anmeldelse skal ske senest ni dage efter første fraværsdag.

Arbejdsgiveren skal desuden anmelde arbejdsulykker i form af arbejdsrelateret vold, trusler og anden krænkende adfærd uden for arbejdstid, hvis hændelsen er relateret til arbejde for arbejdsgiveren, og den har medført fravær fra det sædvanlige arbejde i mindst én dag ud over tilskadekomstdagen.

Tilsvarende skal ejere/brugere af tekniske hjælpemidler mv. anmelde arbejdsulykker til Arbejdstilsynet, når de er sket ved brugen af et teknisk hjælpemiddel, også selv om der ikke er tale om arbejde for en arbejdsgiver.

Hvis det forventes, at skaden på personen vil kunne give anledning til ydelser efter arbejdsskadesikringsloven, skal arbejdsulykken desuden anmeldes til virksomhedens forsikringsselskab eller Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES). Er skadelidte fortsat helt eller delvist fraværende fra arbejde efter fem uger, skal arbejdsulykken under alle omstændigheder anmeldes til AES.

Anmeldelse af arbejdsulykker skal ske elektronisk i Arbejdstilsynets og Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings fælles anmeldesystem EASY (Elektronisk **A**nmelde**S**ystem).

Databeskrivelse - afgrænsning

Data i Arbejdstilsynets ulykkesregister indeholder oplysninger om arbejdsulykker, der er anmeldt til Arbejdstilsynet ifølge arbejdsmiljølovgivningen. Det betyder, at data omfatter:

- Anmeldte arbejdsulykker, hvor det i anmeldelsen er oplyst, at der er et forventet fravær fra det sædvanlige arbejde i mindst én dag udover tilskadekomstdagen. Anmeldelser, hvor fraværet ikke er oplyst, er også medtaget i statistikken.
- Anmeldte arbejdsulykker, der er sket ved arbejde for en arbejdsgiver, herunder også arbejdsrelaterede voldsulykker, der er sket uden for arbejdstiden.

- Anmeldte arbejdsulykker, der er sket ved arbejde med et teknisk hjælpemiddel, uanset at arbejdet ikke udføres for en arbejdsgiver, fx selvstændige.
- Anmeldte arbejdsulykker, der er sket på landjorden i Danmark. Arbejdsulykker, der er sket i udlandet, til søs, i luften eller på offshore-anlæg er ikke omfattet af data. Havvindmølleanlæg er omfattet af data.

Ulykkesregistret indeholder kun én tæller: Antal = antal anmeldte arbejdsulykker (statistisk enhed).

Populationen i ulykkesregistret omfatter alle personer, for hvem der er blevet anmeldt en arbejdsulykke ifølge ovenstående kriterier. Undtaget fra anmeldepligten er dog ulykker, der er sket for militært personale under egentlig militærtjeneste (herunder øvelser).

Data i ulykkesregistret omfatter arbejdsulykker, der er anmeldt i den senest afsluttede 10 års periode. De aktuelle data dækker arbejdsulykker anmeldt i perioden fra 1. januar 2009 til og med 31. december 2018. Datasættet over de 10 år bliver opdateret én gang årligt, normalt i april, og der er derfor tale om frosne data. Samtidig har Arbejdstilsynet adgang til løbende daglige opdateringer af data (levende data).

Data, der anvendes i årsopgørelserne, omfatter arbejdsulykker, der er anmeldt i den senest afsluttede 6 års periode. Denne årsopgørelse dækker perioden 1. januar 2013 til og med 31. december 2018, og data er opgjort pr. 28. april 2019. Det betyder, at anmeldelser af arbejdsulykker, der er registreret efter denne dato, men som er sket i 2018 eller tidligere, ikke indgår i opgørelsen. De vil indgå i næste års opgørelse af anmeldelser, som er modtaget i 2019. Af samme grund kan tallene i årsopgørelsen afvige fra tilsvarende tal på Arbejdstilsynets hjemmeside - [Arbejds miljø i tal](#). Det skyldes, at data på hjemmesiden er levende og kan ændre sig dagligt på grund af dubletter, som er kommet ind efter den 31. december 2018, og som der derfor justeres for

På grund af dubletkontrol kan antallet af anmeldte arbejdsulykker, der er modtaget for et bestemt år, være noget lavere i det følgende års opgørelse. Antallet af anmeldelser i 2017 i dette års opgørelse (42.324) er fx noget lavere end i årsopgørelsen for 2017 (42.344). Forskellen i de 2 tal skyldes, dels at opgørelsen sker på baggrund af antallet af registrerede anmeldelser pr. år, dels at dubletkontrollen i registret giver arbejdsgiveranmeldelser forrang frem for anmeldelser fra andre. Dette princip er lagt ind i dubletkontrollen, fordi det er arbejdsgiverne, der har pligten til at anmelde. Hvis der fx anmeldes en arbejdsulykke af den tilskadedkomne selv, og den samme arbejdsulykke bliver anmeldt af arbejdsgiveren året efter, vil dubletkontrollen indebære, at det er anmeldelsen fra arbejdsgiveren, der tælles med i statistikken, og den tilskadedkomnes egen anmeldelse udelades.

Datakilde - hvor kommer data fra?

Data i Arbejdstilsynets ulykkesregister er baseret på arbejdsulykker, der er anmeldt i EASY. EASY er Arbejdstilsynets og AES' fælles anmeldesystem for arbejdsulykker og opfylder to formål: Dels anmeldelse til Arbejdstilsynet ifølge arbejdsmiljøreglerne med

henblik på forebyggelse (herunder tilsyn og statistik), dels anmeldelse til virksomhedens forsikringselskab eller AES med henblik på erstatning til skadelidte ifølge arbejdsskadesikringsloven. Selve EASY-databasen har til huse i og drives af Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP).

Der blev den 17. juni 2017 indført en ny version af EASY. Den største ændring i forhold til det tidligere EASY er, at der er indført en ny oplysning om ulykkens årsag (den såkaldte 'afvigelse'), der siger noget om, hvad der gik galt – hvad der afveg fra det normale. Indførelse af afvigelse betyder bl.a., at registreringer af skademåden er forsimplet, for så vidt angår akutte overbelastninger af kroppen. Nu skelnes der ikke længere mellem forskellige typer af overbelastninger, fx løft, skub og træk, drejning og vridning eller gribning, fordi disse kategorier indgår i klassifikationen af afvigelsen (se afsnittet Skademåde).

Oplysninger fra anmeldelserne i EASY overføres dagligt til Arbejdstilsynets interne systemer på baggrund af kriteriet om fravær fra det sædvanlige arbejde i mindst én dag udover tilskadekomstdagen. Herudover medtages desuden anmeldelser, hvor fraværet er uoplyst.

Definition af anvendte variabler

I årsopgørelsen er anvendt følgende variabler fra ulykkesregistret:

Skadetype

Skadetyper er en sammensat variabel, der beskriver, hvad der er sket med skadelidte under arbejdsulykken, og hvor på legemet skaden er placeret. Disse informationer stammer fra anmeldelsernes oplysninger om *skadens art* og *skadet legemsdel*. Oplysning om, hvorvidt arbejdsulykken har medført skadelidtes død, stammer fra anmeldelsernes angivelse af *skadens følger* (se mere nedenfor).

Skadens art betegner, hvilken skade der er sket på personen, fx lukkede brud, ledskred og/eller åbne sår, og de er klassificeret i EU-harmoniserede kategorier.

Skadet legemsdel betegner den eller de legemsdel(e), der blev skadet ved ulykken, fx fingre, hånd, fod og/eller ryg, og de er klassificeret i EU-harmoniserede kategorier.

Ordlyden af klassifikationerne til skadens art og skadet legemsdel er revideret ved indførelsen af ny EASY. Der kan derfor være situationer, hvor data for perioden før 17. juni 2017 ikke kan sammenlignes med perioden efter.

I årsopgørelsen bliver *skadetyper* vist som inddelt i henholdsvis 13 og 23 grupper, hvor den sidste gruppering viser skaderne fordelt på legemsdele.

Skadens følger

Skadens følger angiver konsekvenserne af arbejdsulykken i form af forventet arbejdsudygtighed på anmeldetidspunktet, eller om skadelidte er afgang ved døden som følge

af ulykken. Skadens følger, herunder tidsintervallerne, er klassificeret i EU-harmoniserede kategorier. Oplysning om skadens følger stammer fra anmeldelsen. Med arbejdsudygtighed menes fravær fra det arbejde, vedkommende sædvanligvis varetager.

Oplysningen om det forventede fravær (herunder om personen er død) er central i ulykkesstatistikken, fordi pligten til at anmelde og dermed afgrænsningen af statistikken er knyttet hertil. Anmeldepligtige arbejdsulykker er arbejdsulykker med mindst én dags fravær ud over tilskadekomstdagen. I statistikken er også medtaget arbejdsulykker, hvor det forventede fravær er uoplyst.

Skademåde

Skademåden beskriver den hændelse i forløbet, hvor personen kommer til skade, fx ved lodret bevægelse, klemning, at skære sig på eller fysisk overbelastning. Angivelse af skademåden svarer på spørgsmålet "hvordan kom skadelidte til skade under ulykken"? I anmeldelsen skal man oplyse om skademåde, der er klassificeret i EU-harmoniserede kategorier. I forbindelse med ny EASY er klassifikationen ændret, og der kan derfor være situationer, hvor data for perioden før 17. juni 2017 ikke kan sammenlignes med perioden efter.

Ansættelsesperiode

Ansættelsesperioden angiver den tid (i dage), der går fra skadelidte bliver ansat på virksomheden til dagen, hvor ulykken sker. Ansættelsesperioden beregner man ved at trække ansættelsesdatoen fra ulykkesdatoen. Har skadelidte ikke været ansat i mere end et år, bliver de betragtet som nyansatte. Man skal angive oplysninger om ansættelsesdato og ulykkesdato i anmeldelsen.

Køn, alder og statsborgerskab

Oplysninger om skadelidtes køn, alder og statsborgerskab registreres ud fra skadelidtes CPR-nummer. Hvis skadelidte ikke har et CPR-nummer, skal man oplyse køn, fødeår og statsborgerskab i anmeldelse.

Ulykkessted

Er arbejdsulykken ikke sket på virksomheden, skal man oplyse om ulykkesstedets type i anmeldelse. Det kan fx være på en byggeplads, fremmed virksomhed eller på offentlig vej (trafik). I forbindelse med ny EASY er klassifikationen ændret, og der kan derfor være situationer, hvor data for perioden før 17. juni 2017 ikke kan sammenlignes med perioden efter.

Branche og branchegruppe

Danske virksomheder kategoriseres efter brancheklassifikationen Dansk Branchekode 2007 (DB07). DB07 er en dansk udgave af EU's standardbrancheklassifikation, Nomenclature générale des Activités économique dans les Communautés Européennes (NACE, Rev. 2.0). Den danner grundlag for inddeling af anmeldte arbejdsulykker efter branche. Arbejdstilsynet har opdelt brancherne i 36 branchegrupper. Læs mere om [de](#)

[36 branchegrupper](#). Oplysning om branche stammer fra det Centrale Virksomhedsregister.

Udover variablerne fra ulykkesregistret indgår der i årsopgørelsen desuden opgørelser, der viser parameteren '**Ulykkesincidens**'. Ulykkesincidensen er antallet af anmeldte arbejdsulykker set i forhold til beskæftigelsen. Incidenser for anmeldte arbejdsulykker er beregnet ved at sammenholde antallet af anmeldte arbejdsulykker til Arbejdstilsynet med beskæftigelsestal fra Danmarks Statistik. Man beregner årets ulykkesincidens ved at sætte antallet af årets anmeldte arbejdsulykker i forhold til antallet af beskæftigede i november året før. I årsopgørelsen er incidenser beregnet som antallet af anmeldte arbejdsulykker pr. 10.000 beskæftigede.

Øvrige datakilder

Beskæftigelsestal

De anvendte beskæftigelsestal (tabel B10 i bilag B) stammer fra Danmarks Statistiks registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS). RAS er en opgørelse over antallet af personer, der ultimo november i et givet år var i beskæftigelse, og som havde bopæl i Danmark pr. 1. januar det følgende år. Beskæftigelsestallene omfatter personernes hovedbeskæftigelse for såvel ansatte som selvstændige.

Beskæftigelsestallene er tilvejebragt via ministerordningen hos Danmarks Statistiks forskerservice. Den årlige sum for de anvendte beskæftigelsestal afviger dog fra totalsummerne i Statistikbanken hos Danmarks Statistik (RAS 301), fordi Arbejdstilsynet har foretaget en bearbejdning af tallene:

Observationer, hvor der ikke er registreret information om den beskæftigedes køn, er udeladt i opgørelsen over antallet af beskæftigede (se tabel B10 i bilag B). Dette er gjort i henhold til Danmarks Statistiks regler om anonymisering, fordi der i visse branchegrupper er meget få observationer for de enkelte år. Det drejer sig om knapt 2.000 tilfælde om året. Dette har ikke indflydelse på beregning af de generelle ulykkesincidenser fordelt på branchegrupper.

Det Centrale Virksomhedsregister (CVR)

Oplysning om virksomhedens branche bliver hentet i Arbejdstilsynets data fra det Centrale Virksomhedsregister (CVR) ud fra det virksomhedsnummer (Produktionsenhedsnummer), som virksomheden bruger, når den skal anmelde en arbejdsulykke i anmeldesystemet EASY. Arbejdstilsynet har historiske data for hver produktionsenhed i virksomheden tilbage til 2012.

Det Centrale Personregister (CPR)

Oplysning om skadelidtes statsborgerskab bliver indhentet fra det Centrale Personregister (CPR) i forbindelse med den oparbejdning af det årlige statistiske 10 års datasæt ud fra de CPR-numre, der fremgår af anmeldelserne af arbejdsulykker.

Datakvalitet og underanmeldelse af anmeldte arbejdsulykker

Kvaliteten varierer i de oplysninger (parametre, variabler), der bliver registreret ved anmeldelse af arbejdsulykker. Anmelderen af en arbejdsulykke skal angive de krævede oplysninger i anmeldelsen ved at vælge relevante svarkategorier i de forskellige klassifikationer, der hører til spørgsmålene (variablerne) i EASY.

Data i Arbejdstilsynet ulykkesregister er afhængig af korrekte oplysninger i anmeldelserne og af Arbejdstilsynets bearbejdning og tolkning af data.

Arbejdstilsynet validerer manuelt oplysningerne i anmeldelserne af dødsulykker med hensyn til deres korrekthed. Det sker ved bl.a. at indhente supplerende oplysninger fra fx politiet. Oplysninger om øvrige arbejdsulykker bliver ikke valideret manuelt.

Det gælder for de fleste variabler, at antallet af uoplyste tilfælde er faldende. Det betyder, at anmelderen har svaret på de pågældende spørgsmål i anmeldelsen. Til gengæld er antallet af tilfælde steget, hvor der bliver registreret 'andet' i opsamlingskategorier. Dette gælder *skadens art og skademåde*. Det er fx tilfældet, hvis oplysningen er kendt, men hvor den ifølge anmelderen ikke kan findes som valgmulighed i anmeldesystemet. Samlet set er antallet af tilfælde, hvor variabelen enten er uoplyst eller registreret som 'andet', nogenlunde konstant i perioden.

Efter ny EASY blev indført i sommeren 2017 ses dog faldende datakvalitet for variabelen *Skadens følger*, fordi andelen af uoplyste tilfælde er steget fra 3 pct. af samtlige anmeldte arbejdsulykker i 2016 til 8 pct. i 2018. Det er endnu ikke afklaret om, og i hvilket omfang, det stigende antal tilfælde med uoplyst skadens følger hænger sammen med, at ny EASY blev indført.

Skadens følger er desuden behæftet med den usikkerhed, der er betinget af anmeldefristen for arbejdsulykker på 9 dage efter første fraværsdag. Anmeldefristen medfører, at der ved længerevarende fravær, der rækker ud over 9 dage, vil være tale om et skøn.

Til gengæld er andelen af tilfælde, hvor branchen er uoplyst, faldende i perioden 2013-2018 (se tabel B9 i bilag B). Andelen af uoplyste tilfælde er faldet fra at udgøre 5 pct. i 2013 til under 1 pct. (3 promille) i 2018. Dette tyder på, at datakvaliteten med hensyn til oplysninger om branche stiger.

Indførelsen af ny EASY i 2017 kan have haft betydning for, hvordan anmeldere svarer på de enkelte spørgsmål i anmeldelsen, og data skal derfor tages med forbehold for, at der kan være situationer, hvor data for perioden før 17. juni 2017 ikke kan sammenlignes med perioden efter. Det gælder særligt for følgende variabler, at der kan være problemer forbundet med at sammenligne data før og efter 17. juni 2017:

- *Skadens følger*, hvor antallet af tilfælde med uoplyst forventet fravær er steget markant siden 2016.
- *Skadens art*, hvor fx antallet af amputationer (mistet legemsdel) er steget siden 2016, formodentligt fordi det i ny EASY er blevet præciseret i anmeldelsen, at kategorien også omfatter 'knusninger'.
- *Skademåde*, hvor det i ny EASY ikke længere er muligt at skelne mellem forskellige former for akutte fysiske overbelastninger, herunder ved løft, skub og træk, vridning og drejning, gribning (fx af patient) samt træde forkert/snuble uden at falde. Det skyldes, at disse kategorier indgår i klassifikationen for den nye variabel, *afvigelse*, som forskellige former for u hensigtsmæssige bevægelser. I ny EASY bliver alle disse situationer registreret med skademåden: 'Fysisk overbelastning af kroppen'.
- *Ulykkessted*, hvor klassifikationen i ny EASY er blevet udvidet med flere valgmuligheder i forhold til den gamle.

Ved underanmeldelse forstår man, at anmeldepligtige arbejdsulykker ikke altid bliver anmeldt til Arbejdstilsynet.

Antallet af anmeldte arbejdsulykker har ligget nogenlunde konstant de seneste 8 år på ca. 42.000 tilfælde om året. Man kan ikke af statistikken se forskel på, om der er sket færre eller flere arbejdsulykker, eller om der bliver anmeldt færre eller flere af de arbejdsulykker, der sker.

Undersøgelser¹ viser, at kun ca. halvdelen af de anmeldepligtige arbejdsulykker anmeldes. Seneste undersøgelse (Arbejdstilsynet, marts 2017) viste en gennemsnitlig underanmeldelsesgrad på 46 pct. for anmeldepligtige arbejdsulykker. Niveauet kan variere afhængig af faktorer som skadelidtes alder, virksomhedens branche og skadens alvorlighed. Forskelle i antal anmeldte arbejdsulykker mellem de forskellige branchegrupper kan derfor bl.a. skyldes forskelle i, hvor mange arbejdsulykker der bliver anmeldt.

Når man bruger ulykestallene, skal man være opmærksom på den usikkerhed, der er på grund af underanmeldelse.

---

¹ Arbejdsulykker. Nyt fra Danmarks Statistik nr. 451. Danmarks Statistik 1999.
- Analyse af stigning i anmeldte arbejdsulykker 2003 til 2006 - Baggrundsrapport, bilag 3, Arbejdstilsynet 2008.
- Udredning af årsager til udviklingen i anmeldte arbejdsulykker 1996-2010 - en registerbaseret undersøgelse. U Binger, J Dyreborg, JV Hansen & BL Thomsen. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø 2013. ISBN 978-87-7904-260-5.
- Underrapportering af arbejdsulykker. LO-rapport, version 2.0: En ny vinkel på underrapportering. Lander F, Nielsen KJ, Rasmussen K, Lauritsen JM. Landsorganisationen i Danmark, 2015.
- Underanmeldelse af arbejdsulykker - beregning baseret på Danmarks Statistiks Arbejdskraftundersøgelse 2. kvartal 2013. Notat - Arbejdstilsynet, marts 2017.